

კულტურული ტურიზმის გამოწვევები გლობალიზაციის კონტექსტით

კვარაცხელია ნიკო

ისტორიის დოქტორი, პროფესორი

დამენია ნინო

ბიზნესის მართვის დოქტორი,

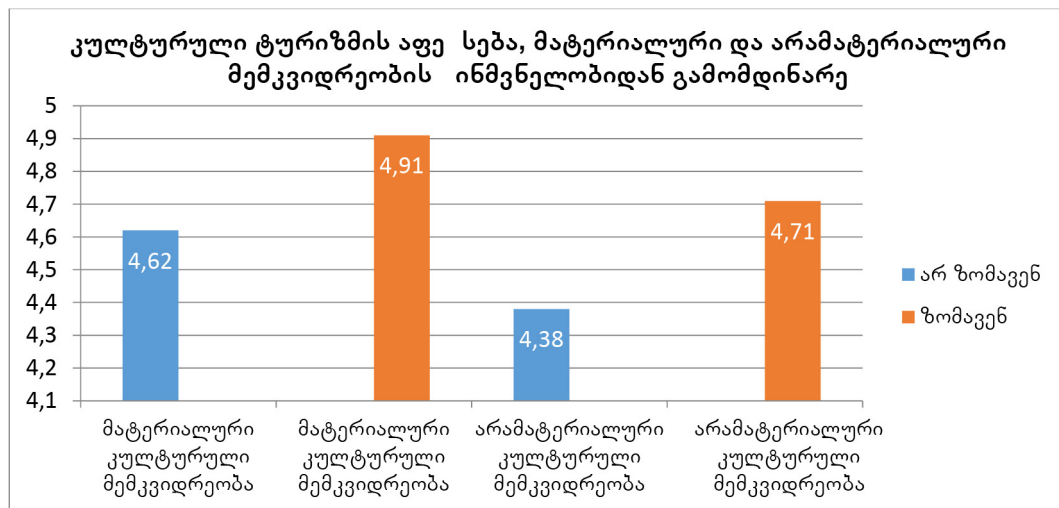
ასოცირებული პროფესორი საქართველოს
საპატრიარქოს წმიდა ანდრია პირველწოდებულის
სახელობის ქართული უნივერსიტეტი

სტატიაში განხილულია: კულტურული ტურიზმი, როგორც ტურიზმის მნიშვნელოვანი ფორმა; გლობალიზაცია და ტურიზმის ეკონომიკა; გლობალიზაციის სიკეთე და საფრთხეები კულტურული ტურიზმისათვის; ევროსაბჭოს მიერ აღიარებული საქართველოს კულტურული მარშრუტები; ღირებულების გაზიარება, ლანდშაფტის დაცვა; კულტურული ტურის შინაარსის ტრანსფორმაცია. კულტურული ტურიზმი არის და მომავალშიც დარჩება საქართველოსთვის ტურისტული ბაზრის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან სეგმენტად. კულტურული ფენომენის მრავალფეროვანი სპექტრი, განსაკუთრებით, მატერიალური და არამატერიალური მემკვიდრეობის უბადლო ნიმუშები, რაც იზიდავს ტურისტებს, არის ტურისტების მოზიდვის ძირითადი საფუძველი. ამასთანავე ეფექტური პოლიტიკის შესამუშავებლად საჭიროა მეტი ინფორმაცია კულტურული ტურისტების შესახებ, განსაკუთრებით მათ სამოგზაურო მოტივაციებსა და მოთხოვნილებებზე. ეს კი, თავის მხრივ, საჭიროებს უფრო დეტალურ კვლევას, რომელიც მჭიდროდ იქნება დაკავშირებული ქვეყნის ტურისტული პოლიტიკის მიზნებთან.

საკვანძო სიტყვები: გლობალიზაცია, ტურიზმის ეკონომიკა, კულტურული ტურიზმი, კულტურული ტური.

კულტურული ტურიზმი, როგორც ტურიზმის მნიშვნელოვანი ფორმა. გაეროს მსოფლიო ტურისტული ორგანიზაცია (UNWTO) განსაკუთრებულ ყურადღებას აქცევს კულტურული ტურიზმის კვლევას. მტო-ს გენერალური ასამბლეის 22-ე სესიაზე ჩინეთში (2017 წლის 11-16 სექტემბერი, ჩენდუ) დაზუსტებულ იქნა „კულტურული ტურიზმის“ შემდეგი განმარტება: „კულტურული ტურიზმი არის ტურისტული საქმიანობის ისეთი სახე, რომელშიც ტურისტის მთავარი მოტივაციაა ტურისტული დანიშნულების ადგილების მატერიალური და არამატერიალური კულტურული ღირსშესანიშნაობების/ატრაქციების/პროდუქტების შესწავლა, აღმოჩენა, განცდა და გამოყენება. ეს ატრაქციები/პროდუქტები დაკავშირებულია საზოგადოების განსხვავებული მატერიალური, ინტელექტუალური, სულიერი და ემოციური თავისებურებების ნაერთთან, რომელიც მოიცავს ხელოვნებასა და არქიტექტურას, ისტორიულ და კულტურულ მემკვიდრეობას, კულინარიას, ლიტერატურას, მუსიკას, შემოქმედებით ინდუსტრიასა და საყოფაცხოვრებო კულტურას თავისი ცხოვრების წესით, ფასეულობებით, რწმენითა და ტრადიციებით“ [1, გვ.93].

აღსანიშნავია, რომ ამ კოლექტიურ კვლევაში მონაწილეობა მიიღო კულტურული ტურიზმის 61 ექსპერტმა, მტო-ს წევრი ქვეყნების ტურიზმის ადმინისტრაციებმა. სამწუხაროდ, საქართველოს კვლევაში მონაწილეობა არ მიუღია. თუმცა ერთმნიშვნელოვნად ცხადია, რომ საქართველოში კულტურული არის ტრადიციული და კარგად განვითარებული ფორმა, რაც განპირობებულია კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლთა სიმრავლით. კვლევამ აჩვენა, რომ ქვეყნებში, სადაც ზომავენ კულტურულ ტურიზმს, შემომსვლელი საერთაშორისო ტურისტების რაოდენობა გაცილებით მეტია, ვიდრე იმ ქვეყნებში, სადაც ამას არ აკეთებენ, (იხ. მტოს კვლევის დიაგრამა 1) როგორც წესი, მათ ასევე აქვთ უფრო განვითარებული ტურისტული ეკონომიკა.

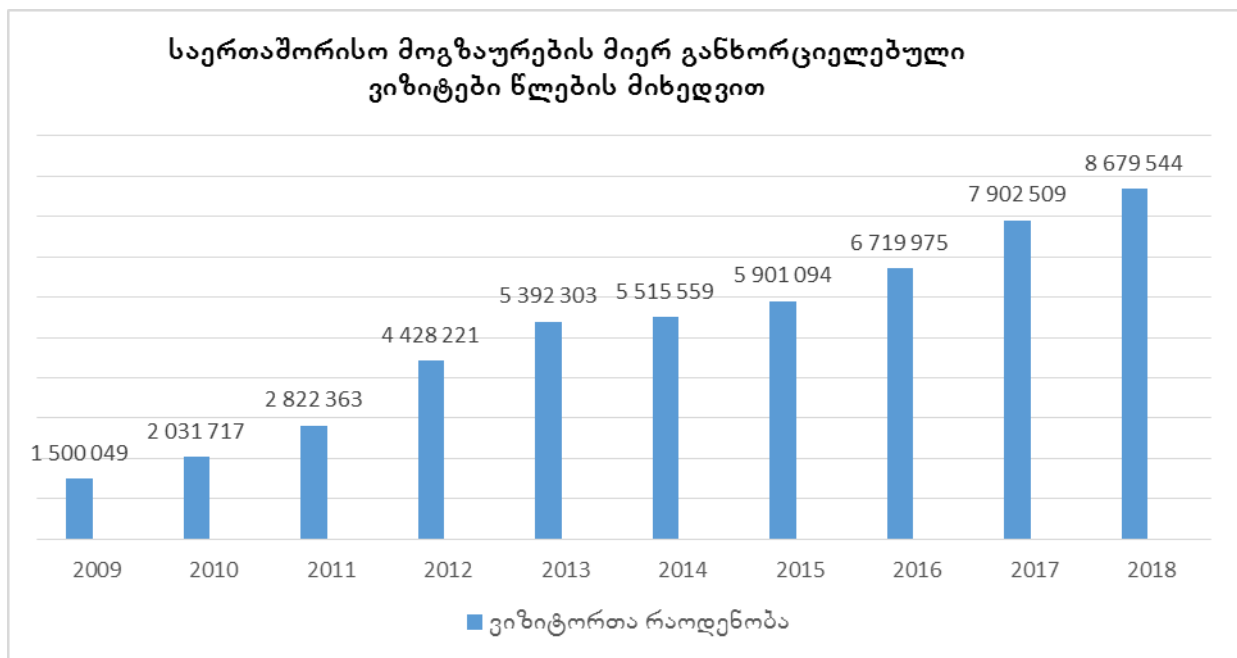

წყარო: Tourism and Culture Synergies. World Tourism Organization (2018)

გლობალიზაცია და ტურიზმის ეკონომიკა. გლობალიზაცია მსოფლიოს სხვადასხვა ერების კულტურის ერთიანობასაც მოიცავს. შესაბამისად, გლობალიზაციის შესაძლებლობებმა ხელი შეუწყო ტურიზმის განვითარებას. იგი განსაკუთრებით შეეხო ელექტრონულ ტექნიკას, საკომუნიკაციო და სატრანსპორტო ტექნოლოგიებს. მსოფლიოში მომსახურების მოწოდება კომპიუტერული ინფორმაციით და დაჯავშნის სისტემებით გახდა უფრო მოქნილი და ეფექტიანი. შემცირდა ხარჯები საჰაერო მოგზაურობაზე და ადვილი ხელმისაწვდომი გახდა საჰაერო მოგზაურობა მსოფლიოს სხვადასხვა მიმართულებით, ტურიზმის ინდუსტრიაში გაუმჯობესდა ინფორმაციის სწრაფი გავრცელების ტექნოლოგია, დაჯავშნის ონლაინ-სისტემების მომსახურების მაღალი ხარისხი, დანიშნულების ადგილის მარკეტინგში ინტერნეტის გამოყენება ტურისტულ ბაზრებზე პირდაპირი გაყიდვების და შეკვეთების მიცემის შესაძლებლობას იძლევა, რაც წარმოშობს ელექტრონულ – ტურისტულ ბაზრებს. ინტერნეტის საშუალებით შესაძლებელია ტურისტული პროდუქტის გაცილებით დაბალ ფასად გლობალურად შეძენა. აქედან გამომდინარე, მომხმარებლის მოთხოვნა გახდა ორიენტირებული ახალ ტექნოლოგიებსა და ინტერნეტზე. ფაქტია, რომ ინტერნეტის საშუალებით შესაძლებელია დაიჯავშნოს სასტუმრო ოთახი, ბილეთები, ინფორმაცია გასართობი ცენტრების შესახებ, რამაც შეამცირა მგზავრობის შუამავლების ფუნქცია. [6, გვ.127]

საერთაშორისო მოგზაურობას მნიშვნელოვანი წვლილი შეაქვს მსოფლიო ეკონომიკის განვითარებაში. მოგზაურობისა და ტურიზმის მსოფლიო საბჭოს (WTTC) მონაცემებით, 2018 წელს ამ დარგის პირდაპირმა კონტრიბუციამ მსოფლიოს მთლიან მშპ-ში 2.8 ტრილიონი აშშ დოლარი შეადგინა (3.2%) და ხელი შეუწყო 123 მილიონი სამუშაო ადგილის შექმნას. მისი პირდაპირი და გვერდითი ეფექტების მხედველობაში მიღების შემდეგ, აღნიშნული სექტორის წვლილი მსოფლიო ეკონომიკის განვითარებაში შემდეგია: მსოფლიოს მშპ-ს 10.4%, ერთი ადგილი ყოველი 10 სამუშაო ადგილიდან, 4.4% მთლიან განხორციელებულ ინვესტიციებსა და 6.5% მსოფლიოს მთლიან ექსპორტში. [7]

2009 წლიდან დღემდე საქართველოში ვიზიტორთა რაოდენობის ზრდის ტემპი ერთ-ერთი ყველაზე მაღალია მსოფლიოში: საერთაშორისო მოგზაურების მთლიანი რაოდენობა ზრდადია და საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის მონაცემების მოხედვით, 2019 წლის 1 კვარტალში, 1.6 მლნ-ს გადააჭარბა. დიაგრამა 2-ზე წარმოდგენილია საერთაშორისო მოგზაურების მიერ განხორციელებული ვიზიტები ბოლო 10 წლის განმავლობაში. საქართველოს ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაციის მონაცემების მიხედვით, საერთაშორისო ვიზიტების უმრავლესობა დასვენება, გართობა, რეკრეაციის მიზნით განხორციელდა.

გლობალიზაციის სიკეთე და საფრთხეები კულტურული ტურიზმისათვის. გლობალიზაცია, ერთის მხრივ, ხელს უწყობს ზოგადად ტურიზმის, ასევე კერძოდ მოგზაურობის ინდუსტრიის განვითარებას, იძლევა მოგზაურობის შეუზღუდავ შანსს და თავისუფალი გადაადგილების საშუალებას, ხოლო მეორე მხრივ გლობალიზაციის შედეგად მცირდება ისეთი ტურისტული მიმზიდველობები, როგორიცაა ტრადიციები და მასთან დაკავშირებული არამატერიალური (ღირებულებები, ნორმები, ეთიკის ცნებები და ა.შ.), წარმოუდგენელი სისწრაფით იცვლება საზოგადოებრივი ჯგუფების სოციალური ქცევა (ცხოვრების წესი). ეს უკანასკნელი კი არის კულტურულ ტურიზმში მოგზაურთა მთავარი მოტივაცია, რომ საკუთარი თვალთა ნახონ და განიცადონ სამოგზაურო ქვეყნის სულიერი ღირებულებები და ცხოვრების წესი. უფრო გასაგებად რომ ავხსნათ, ტურისტს, განსაკუთრებით უცხოელ ტურისტს აინტერესებს ჩვენი ქვეყნის ტრადიციები და ცხოვრების წესი, რომელიც დიდი სისწრაფით იცვლება, რითაც ჩვენ, ქართველები სულ უფრო ვემსგავსებით უცხოელებს, ხოლო ტურისტები კი ეძებენ განსაკუთრებულს და განსხვავებულს საქართველოში. გამოდის, რომ ჩვენ მათთვის საინტერესო ვიქნებით მანამ, სანამ ცოცხლად იარსებებს ჩვენი ტრადიციები და ცხოვრების წესი.

საქართველოს კულტურული მარშრუტები. 2016 წლის 9 აგვისტოს, საქართველოს კულტურისა და სპორტის სამინისტროს ინიციატივით, საქართველო გახდა ევროპის საბჭოს კულტურული მარშრუტების გაფართოებული წილობრივი შეთანხმების (Enlarged Partial Agreement) 27-ე წევრი სახელმწიფო. აღნიშნული შეთანხმება გულისხმობს წევრი სახელმწიფოების მონაწილეობას ევროპის საბჭოს კულტურული მარშრუტების პროგრამაში და შეთანხმებით გათვალისწინებული ვალდებულებების ეროვნულ დონეზე განხორციელებას. ბუნებრივია, რომ ამით უნდა ესარგებლათ ტუროპერატორებსა და ტურისტულ სააგენტოებს. საქართველოში ეს ასე არ მოხდა. ევროპის საბჭოს მიერ უკვე სერტიფიცირებულია ექვსი კულტურული მარშრუტი:

9. **გერმანული დასახლებების მარშრუტი**, რომელიც მოწოდებულია ქართული-გერმანული ურთიერთობების პოპულარიზაციისთვის, განსაკუთრებით აღსანიშნავია ჩვენი უახლეს ისტორიაში გერმანელების მიერ შეტანილი წვლილი საქართველოს მეცნიერული კვლევის, მისი პოპულარიზაციისა თუ განვითარების საქმეში. გერმანული კულტურული მემკვიდრეობა საქართველოში განსაკუთრებით შესამჩნევია როგორც ურბანული, ისე გერმანული ტრადიციული დასახლებების სოფლის არქიტექტურის თვალსაზრისით. კერძოდ, ადგილობრივი გერმანული არქიტექტორები: ლეოპოლდ ბილფელდი, იოჰან დიცმანი, ალბერტ ზალცმანი, ვიქტორ შრეტერი, ოტო იაკობ სიმონსონი და პაულ შტერნი თბილისის მრავალ ღირსშესანიშნავი პროექტის ავტორებად გვევლინებიან. კოლონიებში კი აშენებულ საცხოვრებელ სახლებში ორგანულადაა შერწყმული შვაბური და ქართული ტრადიციები.

10. "ალექსანდრე დიუმას კვალდაკვალ". ეს მარშრუტი ხელმძღვანელობს დიუმას წიგნით-„კავკასია“, რომელიც ცნობილმა მწერალმა ჩვენს რეგიონში მოგზაურობისას დაწერა. ის, ვინც დიუმას გზას გაჰყვება, მისი თვალთა დაინახავს საქართველოს, გაეცნობა რა ადგილობრივ

ტრადიციებს, წეს-ჩვეულებებს და კულტურულ მემკვიდრეობას. მარშრუტი ასევე გულისხმობს მეზობელ ქვეყნებთან თანამშრომლობას. ვიზიტორები სწორედ აზერბაიჯანიდან დაიწყებენ თავისი მოგზაურობის ათვლას და მხოლოდ შემდეგ, რაც ძველ ბაქოს, შემახასა და ნუხს დაათვალიერებენ, ეწვევიან საქართველოსაც. მარშრუტში საქართველოს ოთხი ისტორიული რეგიონი შედის თავისი კულტურულ-ისტორიული ძეგლებითა და გასტრონომიული და ღვინის ტურიზმით. მარშრუტს, რომელიც ევროპული პერსპექტივით დაანახვებს დამთვალიერებელს საქართველოს, დიდი პოტენციალი გააჩნია.

11. ებრაული მემკვიდრეობის ევროპული მარშრუტი საქართველოში. ებრაული დიასპორა საქართველოში ერთ-ერთი უძველესია. ებრაელები ჩამოვიდნენ საქართველოში ნაბუქოდონოსორის მიერ ძვ.წ. 586 წელს იერუსალიმის დარბევისა და პირველი ტაძრის დანგრევის შემდეგ. ქართლელი, ლეჩხუმელი, რაჭველი და ახალციხელი ქართველი ებრაელების მეტყველება არაფრით განსხვავდებოდა ადგილობრივი ქართული დialekტებისაგან. ებრაული კულტურული მემკვიდრეობის მარშრუტი მოგვითხრობს საქართველოში მცხოვრები ებრაელების შესახებ, კერძოდ, მარშრუტი გადის 21 ქალაქსა და 43 პუნქტს, სადაც გამოვლენილია ებრაული კულტურული მემკვიდრეობა. მთელი ქვეყნის მასშტაბით ებრაულ კულტურულ მემკვიდრეობაში მოქცეულია სინაგოგები, ებრაული მემკვიდრეობის სტატუსის მქონდე ძეგლები, მუზეუმები, საფლავები და არქეოლოგიური ნიმუშები.
12. მარშრუტში – "პრეისტორიული კლდის ხელოვნება", პირველ ეტაპზე საქართველო თრიალეთის (პატარა ხრამი) პეტროგლიფების კომპლექსით იქნება წარდგენილი, რომელსაც კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლის სტატუსი უკვე აქვს მინიჭებული. ევროპის საბჭოს კულტურული მარშრუტების „პრეისტორიული კლდის ხელოვნების“ მარშრუტში გაწვევრიანებით, საქართველო საერთაშორისო ტურიზმის ინტერესთა სფეროში კიდევ უფრო მეტი შინაარსობრიობით წარმოჩინდება, რაც შედეგად ტურისტული ნაკადების მნიშვნელოვან ზრდას გამოიწვევს. თრიალეთის პეტროგლიფები მდებარეობს ქვემო ქართლში, დაბა წალკასთან. ფსევდოტერასების მეოთხე ლავური ნაკადის ფუძეში წარმოქმნილია მღვიმეები, რომელთა შორის მოქცეულ კლდის გაშიშვლებულ ზედაპირზე, ანდეზიტ-ბაზალტის არათანაბარ გლუვ მონაკვეთებზე, ხავსისა და მღვირების ქვეშ აღმოჩნდა გეომეტრიული, ზოომორფული და ანთროპომორფული გრავირებული გამოსახულებები – პეტროგლიფები.
13. 2017 წლის 2-5 ოქტომბერს, საბერძნეთის ქ. ლუტრაკი-პერაჩორაში გამართულ ევროპის საბჭოს ერთ-ერთი სერტიფიცირებული მარშრუტის „ევროპის ისტორიული თერმული ქალაქების“ ასოციაციის გენერალურ ასამბლეაზე იმერეთის რეგიონს მიენიჭა ასოცირებული წევრის სტატუსი. იმერეთი პირველი რეგიონია საქართველოდან, რომელიც აღნიშნულ ორგანიზაციაში იქნა მიღებული. იმერეთი წარმოდგენილია წყალტუბოსა და საირმის სპა კურორტების სახით, რომლებიც ცნობილია როგორც ბალნეოლოგიური, ასევე მინერალური წყლებით. „ევროპის ისტორიული თერმული ქალაქების“ ასოციაცია დაფუძნდა 2009 წელს ქ. ბრიუსელში, ერთი წლის შემდეგ კი ევროპის საბჭომ მიანიჭა კულტურული მარშრუტის სტატუსი. ასოციაციის წევრები არიან ისეთი ცნობილი კურორტები, როგორიცაა ვიში, კარლოვი ვარი, ბადენ-ბადენი და სხვა.
14. "საქართველოს ღვინის მარშრუტი". საქართველო აღიარებულია როგორც მსოფლიოს უძველესი ღვინის მწარმოებელი ქვეყანა. მეცნიერული კვლევები მოწმობს, რომ მეღვინეობას ადგილობრივები ძვ. წ. VI ათასწლეულიდან ეწოდნენ. დასავლეთ აზიის და აღმოსავლეთ ევროპის გზაჯვარედინზე საქართველოს განიხილავენ მევენახეობა-მეღვინეობის სამშობლოდ. შეუძლებელია ქართული ღვინის წარმოების შესახებ საუბარი ქვევრის გარეშე. ქვევრი ხელნაკეთი, კვერცხის ფორმის თიხის საღვინე ჭურჭელია, რომელიც მიწაშია დამარხული ყელამდე. ქვევრში ღვინის დაყენება ტრადიციული მეთოდით თარიღდება 6 000 წლით და დღემდე გამოიყენება პრაქტიკაში. ეს უძველესი მეთოდი საქართველოს ერთ-ერთ მნიშვნელოვან კულტურულ მიღწევად და საგანძურად ითვლება. ღვინო მნიშვნელოვან როლს თამაშობს ქართველების სოციალურ ცხოვრებაშიც. ეს სტუმართმოყვარეობის და ქართული სუფრის განუყოფელ ნაწილს წარმოადგენდა, ასევე კეთილგანწყობისა და მეგობრობის ნახალისებას ემსახურებოდა.^[3]

ზემოაღნიშნული ინფორმაცია უნდა განვიხილოთ, როგორც ქართული კულტურული ტურიზმის აღიარება. თუმცა ქვეყანას არა აქვს თემტური კულტურული ტურები მიძღვნილი გამოჩენილი ადამიანების, ისტორიული მოვლენებისა და ეპოქებისადმი. ასე მაგალითად, ქართველი ერის საამაუო შვილების, მათ შორის ილია ჭავჭავაძისადმი მიძღვნილი თემატური ტური, რომელიც მოზარდებსა და დიდებს გააცნობს ილიას შემოქმედებას და ღვაწლს. ეს იმას არ ნიშნავს, რომ ტურისტული ფირმები არ აჩვენებენ მის სახლ-მუზეუმებს ყვარელში, საგურამოსა თუ თბილისში, ან არ ატარებენ ექსკურსიებს მთაწმინდის პანთეონში. ჩვენ არ გვაქვს რამდენიმე ობიექტისაგან შედგენილი თემატური ტური კონკრეტულ მნიშვნელოვან საზოგადო მოღვაწეებზე. ასევე არა გვაქვს ეპოქებისა და მოვლენების ამსახველი ტურები, როგორც ეს უცხოეთშია.

ღირებულების გაზიარება, ლანდშაფტის დაცვა. ტურო სულ ტრაზიმენო პატარა ტბისპირა სოფელია იტალიაში, სადაც ძვ. წ. 217 წლის 21 ივნისს მოხდა გმირული ბრძოლა რომისა და კართაგენის ჯარებს შორის ტრაზიმენის ტბასთან. არაფერი ხელშესახები დარჩენილა ამ ისტორიული მოვლენიდან გარდა ლანდშაფტისა. ბოლო 30 წლის განმავლობაში შორსმჭვრეტელმა ადმინისტრაციამ ხელუხლებლად დატოვა ბრძოლის ველი და შემოინახა კონკრეტული ლანდშაფტი, რითიც საშუალებას აძლევს მნახველს დღეს მიიღოს უძველესი ისტორიის განცდა მოგონებებისა და ახალი საინფორმაციო და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიური ინსტრუმენტების მეშვეობით. ტუროს გარშემო დაბლობებზე შესაძლებელია ენვით ბრძოლის ველს და გააცოცხლოთ ბრძოლის სხვადასხვა ფაზები პალაზო კაპრას დოკუმენტური ცენტრისა და ვირტუალური რეკონსტრუქციის საშუალებით. ამ ტერიტორიაზე მცხოვრები ახალგაზრდები თამაშობენ რომაელი ან კართაგენელი ჯარისკაცების როლს ამ მოვლენის გასახსენებლად, ხოლო იდენტიფიკაციის პროცესი ისეთი ძლიერია, რომ ზოგმა მათგანმა დაიწყო ლათინური ენის შესწავლა რათა კომუნიკაცია დაამყაროს წარმოდგენების დროს. [4]

კულტურული მარშრუტები შეიძლება სივრცულად გაიზარდოს სხვადასხვა დონეზე – ადგილობრივიდან ტრანსკონტინენტურამდე. მათი მთავარი სიძლიერე ტერიტორიების ქსელში ჩართვაა. გზები იყოფა ქვე-ქსელებად და ადგილობრივ ქსელებად, რომელთაც თანმიმდევრული პოლიტიკა გააჩნიათ. ამ ერთობლიობის და უწყვეტობის ამოცნობა მნიშვნელოვანია მარშრუტისთვის და, ასევე, მისი კუთვნილი დანიშნულების ადგილების სახისა და ხილულობის თვალსაზრისით. თემატური მარშრუტები ფოკუსირებულია ტურისტული მიზიდვის ადგილებზე, რომლებიც გეოგრაფიული სივრცის ორგანულ ნაწილს წარმოადგენენ და ხაზს უსვამენ უნიკალურობასა და ინდივიდუალობას, რომელიც ტერიტორიიდან და მსგავსი ელემენტების მქონე მაკავშირებელი ობიექტებიდან მომდინარეობს. ეს კატეგორია მემკვიდრეობის ახალ მოდელს უღებს კარს. [2, გვ. 53]

მნიშვნელოვან პრობლემად ქართული ტურიზმისათვის რჩება საკითხი, თუ როგორ მივანდოთ უცხოელ ტურისტებს კულტურული მემკვიდრეობა, განსაკუთრებით კი, არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობა. ურბანული ექსპერტებისა და სოციოლოგიების მიერ 1970-იანი წლებიდან ჩატარებული თანმიმდევრული კვლევა გვიჩვენებს, რომ პირდაპირი კავშირი არსებობს კულტურულ მემკვიდრეობას, სიმბოლოებს, რომელთა მეშვეობითაც ის თავის ღირებულებებს გამოხატავს, თუ როგორ მიმდინარეობს კულტურული იდენტობის განვითარების დინამიური პროცესი და საზოგადოების ცხოვრების ხარისხის აღქმას შორის. სამწუხაროდ, ქართველი ტუროპერატორების მიერ ტურის შედგენის ტექნიკა მნიშვნელოვნად ჩამორჩება უცხოელ ანალოგებს. მაგალითისთვის შეადარეთ „შტუდიოსუს“-ის 2020 წლის სააღდგომო ტურის პროგრამა მის ქართულ ანალოგებს. იხ. პროგრამის ვებ-გვერდი. [5] გლობალიზაცია მოითხოვს, რომ ეროვნული პოლიტიკა ორიენტირებული იყოს საერთაშორისო თანამშრომლობისგან მაქსიმალური სარგებლის მიღებაზე. საერთაშორისო ტურიზმის მნიშვნელობა პოლიტიკურ დისკურსში ხაზგასმულია როგორც ტურისტული ორგანიზაციების სხვადასხვა დონეზე, ისე ტურიზმის ინდუსტრიის მარეგულირებელი საერთაშორისო სამართლებრივი აქტებით. [2, გვ. 57]

კულტურული ტურიზმი არის და მომავალშიც დარჩება საქართველოსთვის ტურისტული ბაზრის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან სეგმენტად. კულტურული ფენომენის მრავალფეროვანი სპექტრი, განსაკუთრებით, მატერიალური და არამატერიალური მემკვიდრეობის უბადლო ნიმუშები, რაც აინტერესებს ტურისტებს, არის ტურისტების მოზიდვის ძირითადი საფუძველი. ამასთანავე ეფექტური პოლიტიკის შესამუშავებლად საჭიროა მეტი ინფორმაცია კულტურული ტურიზმის შესახებ, განსაკუთრებით ტურისტთა სამოგზაურო მოტივაციებსა და მოთხოვნილებებზე. ეს კი, თავის მხრივ, საჭიროებს უფრო დეტალურ კვლევას, რომელიც მჭიდროდ იქნება დაკავშირებული ქვეყნის ტურისტული პოლიტიკის მიზნებთან.

ლიტერატურა

1. Tourism and Culture Synergies. World Tourism Organization (2018) Madrid
2. კულტურული მარშრუტების მართვა: თეორიიდან პრაქტიკამდე. ევროსაბჭოს კულტურული მარშრუტების თანმიმდევრული გაზიარების გზამკვლევი. თბ. 2017
3. <http://culturalroutes.gov.ge/Routes/saqartvelos-kulturuli-marshrutebi.aspx> ნანახია 2019 5 სექტემბერს
4. www.rottadeifenici.it და www.comune.tuoro-sul-trasimeno.pg.it, ნანახია 2018 წლის 16 ნოემბერს
5. <https://www.studiosus.com/pdf/48A3--Orthodoxe-Ostern-in-Georgien--Fluganreise.pdf?&opsid=v259695> 3 ნანახია 2019 5 სექტემბერს
6. მაღადაშვილი „ტურიზმი, გლობალიზაცია და მდგრადი განვითარება“ ჟურნალი გლობალიზაცია და ბიზნესი #3, 2017
7. Economic Impact of Travel and Turism 2019, Annual Update, WTTC

CHALLENGES OF CULTURAL TOURISM IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION

Kvaratskhelia Niko

*Doctor of History, Professor
St. Andrew the First-Called Georgian
University of the Patriarchate of Georgia*

Damenia Nino

*Doctor of Business Management, Associated Professor
St. Andrew the First-Called Georgian
University of the Patriarchate of Georgia*

Summary

The article discusses the following issues: Cultural tourism as an important form of tourism; Globalization and tourism economy; The benefits and dangers of globalization for cultural tourism; Georgian cultural routes recognized by the Council of Europe; Sharing of value, conservation of landscape; The transformation of the content of a cultural tour. Cultural tourism is and will remain one of the most important segments of Georgia's tourism market in the future. The diverse range of cultural phenomena, especially the unparalleled patterns of tangible and intangible heritage that draw tourists, are in fact the main basis for tourist attraction. In addition, in order to develop an effective policy it is vital to have more information about cultural tourists, especially their travel motives and needs. This, in turn, requires more detailed research closely in connection with the country's tourism policy goals.

Keywords: *Globalization; Tourism economy; Cultural tourism; Cultural Tour.*